

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა № 76

29.09.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ასფალტის წარმოების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება, მათ შორის წარმადობის გაზრდა, ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობა და სასარგებლო წიაღისეულის (ინერტული მასალების) გადამუშავება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „იბოლია“, ქ. გორი, მშვიდობის ქ. 16;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: გორის მუნიციპალიტეტი, სოფელი კარალეთი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 12.08.2020;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენლის შესახებ: შპს „BS Group”

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „იბოლიას“ (საიდენტიფიკაციო კოდი: 217873031) მიერ წარმოდგენილია, გორის მუნიციპალიტეტში, სოფელ კარალეთში ასფალტის წარმოების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების, მათ შორის წარმადობის გაზრდის, ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობის და სასარგებლო წიაღისეულის (ინერტული მასალების) გადამუშავების პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს გორის მუნიციპალიტეტში, სოფელ კარალეთში, შპს „იბოლიას“ საკუთრებაში არსებულ, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ორ ნაკვეთზე (ს/კ 66.46.20.530.007 და 66.46.20.530.009). ტერიტორიების ფართობია 38077 მ² და 10037 მ². უახლოესი დასახლებული პუნქტები, სოფ. თედოწმინდა და სოფ. ოთარშენი, მდებარეობს საპროექტო ტერიტორიიდან სამხრეთ-დასავლეთით, დაახლოებით 900 მეტრ მანძილზე. უახლოესი საცხოვრებელი სახლი დაშორებულია დაახლოებით 902 მეტრით. საწარმოდან 810 მეტრზე მდებარეობს გორი-ცხინვალის ავტომაგისტრალი, ხოლო 440 მეტრზე - თბილისი-სენაკი-ლესელიძის ავტომაგისტრალი. საწარმოს ჩრდილოეთით, მისგან 60 მეტრის დაშორებით ფუნქციონირებს ასფალტის საწარმო, შპს „საგზაო-სამშენებლო სამმართველო №1“, ხოლო ჩრდილო-დასავლეთით, ტერიტორიიდან 255 მეტრ მანძილზე - თევზსაშენი მეურნეობა (ს/კ 66.44.01.062). საწარმოში დასაქმებულია 35 ადამიანი, რომელთა უმრავლესობა ადგილობრივი მოსახლეობაა.

ზემოაღნიშნული საწარმოს მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე 2009 წლის 3 ივნისს, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ Nი-304 ბრძანებით გაცემულია გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა (N51 ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა, 11.05.2009), რომლის საფუძველზეც „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად 2019 წლის 3 ივნისს N 2-476 ბრძანებით გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება. 2020 წლის 2 ივლისს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N 2-564 ბრძანებით შპს „იბოლიას“ ასფალტის წარმოების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება, მათ შორის ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობა და სასარგებლო წიაღისეულის (ინერტული მასალების) გადამუშავება დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

შპს „იბოლიას“ მიერ 2009 წელს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დოკუმენტის შესაბამისად საწარმოში ფუნქციონირებს 80 ტ/სთ წარმადობის მქონე „ტელტომატის“ ტიპის ასფალტის მწარმოებელი დანადგარი. საწარმოს წლიური სიმძლავრეა 168000 ტ. ასფალტი და 54000 ტ. ინერტული მასალა. საწარმო ფუნქციონირებს წელიწადში 210 სამუშაო დღე, დღეში 10-საათიანი სამუშაო გრაფიკით. ინერტული მასალის გადამუშავება ხდება 20 ტ/სთ წარმადობის ელექტროენერგიაზე მომუშავე სამსხვრევ-დამხარისხებელ დანადგარზე.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს დაგეგმილი აქვს არსებული „ტელტომატის“ ტიპის ასფალტმემრევი დანადგარის ჩანაცვლება ახალი, მობილური დანადგარით DC-168637. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, DC-168637 მარკის დანადგარის მაქსიმალური წარმადობაა 130 ტ/სთ. აღნიშნული ქარხნის კომპონენტებს წარმოადგენს წინასწარი დოზირების სისტემა, შემრევი კოშკი, შემავსებლის (მინერალური ფხვნილის) სილოსი, საშრობი დოლი სანათური, მტვერდამჭერი სისტემა და ბიტუმსაცავები. ასფალტმემრევი დანადგარში დამონტაჟებულია მშრალი მტვერდამჭერი სახელოიანი ფილტრი წარმადობით 45000 მ³/სთ. აღნიშნული დანადგარით წლის განმავლობაში დაგეგმილია 124800 ტონა ასფალტის წარმოება, ხოლო სამუშაო საათების რაოდენობა შეადგენს 960 სთ-ს. პროექტით გათვალისწინებული დანადგარი წლის განმავლობაში საწვავად მოიხმარს 1209600 მ³ ბუნებრივ აირს. ასფალტის წარმოებისათვის ქარხანას დაგეგმილი აქვს წლიურად 8800 ტონა ბიტუმისა და 10000 ტონა მინერალური ფხვნილის გამოყენება.

წარმოების პროცესში ინერტული მასალების საწყობიდან ან უშუალოდ თვითმცვლელებიდან ქვიშა-ლორღი მიეწოდება ხუთსექციან მკვებავ ბუნკერებს, საიდანაც შემდგომ კონვეიერით იტვირთება საშრობ დოლში. საშრობი და წვადი პროცესების შედეგად წარმოქმნილი ცხელი აირები და მტვერი მიემართება მტვერდამჭერ სისტემაში, საიდანაც ბრუნდება ტექნოლოგიურ ციკლში, კერძოდ, ჩაიტვირთება ასფალტმემრევი დანადგარში მინერალური დანამატის სახით. მუშა ტემპერატურამდე გახურებული ქვიშა და ლორღი საშრობი დოლიდან იტვირთება ელევატორზე და მიეწოდება შემრევი აგრეგატის სორტირების მოწყობილობას, სადაც ხდება მასალების ფრაქციების მიხედვით დაყოფა. საშრობ დოლში მიმდინარე ტექნოლოგიური პროცესის შედეგად წარმოქმნილი მტვრის ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევას შეამცირებს მშრალი მტვერდამჭერი მოწყობილობა ხარისხით 99,992%. ამის შემდეგ, მასალები მიეწოდება ცხელი მასალის ბუნკერებს, საიდანაც ქვიშა და ლორღის ფრაქციები ჩაიტვირთება დოზატორებში.

ასფალტის დასამზადებლად საჭირო მინერალური დანამატი შემრევი აგრეგატს მიეწოდება შემოტანილი მინერალური დანამატის სილოსიდან და სახელოიანი ფილტრის ბუნკერიდან დახურული ხრახნული კონვეიერების საშუალებით. სილოსის შესაბამის დონემდე ავსების შემთხვევაში, ავტომატურად ხდება შემავსებლის გადასვლა სილოსის მტვრის დამცველ მილში, საიდანაც გაიფრქვევა ატმოსფეროში მილის ბოლოზე დამონტაჟებული 95%-იანი

მტვერდამჭერი ფილტრის გავლით. გაფრქვეული მტვრის მაქსიმალური რაოდენობა არ გადააჭარბებს 1-2 ტონას წელიწადში.

ბიტუმის შემოტანა მოხდება ადგილობრივი სამომხმარებლო ქსელიდან ბიტუმმზიდებით. ბიტუმის რეზერვუარებში გაუწყლოებული და მუშა ტემპერატურამდე გახურებული ბიტუმი ბიტუმდენი მილსადენებით უკავშირდება შემრევ აგრეგატს. შემრევ აგრეგატში შეყვანილი კომპონენტები (ქვიშა-ღორღი, ბიტუმი და მინერალური დანამატი) შეირევა და დამზადებული პროდუქცია გადაიტვირთება მზა პროდუქციის ბუნკერში ან პირდაპირ ავტოთვიომცლელელებში და გაიზიდება ქარხნის ტერიტორიიდან.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში ასევე დაგეგმილია ბეტონის წარმოება, საპროექტო მოცულობით 35 მ³/სთ, 120960 ტონა წელიწადში. ბეტონის წარმოებაში დაგეგმილია წლიურად 1200000 ლ. დიზელის საწვავის გამოყენება. ქარხანა აღჭურვილი იქნება ცემენტის 2 სილოსით, თითოეული 55 ტ. კასეტური ფილტრებით. სასაქონლო ბეტონის მიღება ხდება ბეტონშემრევ დანადგარში ცემენტის, ინერტული მასალისა და წყლის შესაბამისი პროპორციით შერევით. 2009 წლის გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, ტერიტორიაზე გათვალისწინებული იყო 54000 ტ. ინერტული მასალის გადამუშავება. წარმოდგენილი ცვლილებით საწარმოში დაგეგმილი სიმძლავრე შეადგენს 288000 ტონას, კერძოდ წლის განმავლობაში დაგეგმილია - 172800 ტ ქვიშაღორღის და 115200 ტ ფრაქციული ღორღის წარმოება. ინერტული მასალების წარმოება დაგეგმილია წელიწადში 1440 საათის განმავლობაში.

წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით, ინერტული მასალების წარმოებისათვის დაგეგმილია შემდეგი ტიპის სამსხვრევ-დამხარისხებელი დანადგარების გამოყენება: ორი ცალი პირველადი მსხვრევის სამსხვრევი, ორი ცალი მეორადი მსხვრევის სამსხვრევი და ქვის სამსხვრევი დანადგარი. ინერტული მასალების გადამუშავებისთვის გათვალისწინებულია სამსხვრევ-დამხარისხებელი დანადგარების ორი კომპლექსის ფუნქციონირება.

პირველ კომპლექსში მიმწოდებელი ბუნკერიდან ბალასტი მიეწოდება სარეცხ საცერს, შემდეგ წყლის ნაკადთან ერთად 5 მმ-ზე ნაკლები მასალა გადადის ქვიშის სარეცხში. შემდგომ გარეცხილი ბუნებრივი ქვიშა ტრანსპორტიორით იყრება დაგროვების კონუსში, ხოლო ლამი ლითონის მილით, წყალთან ერთად მიედინება სალექარში. ქვიშაგამოცლილი მასალა ტრანსპორტიორით გადაეცემა პირველადი მსხვრევის სამსხვრევ დანადგარს. აქედან გადამუშავებული მასალა ტრანსპორტიორით მიეწოდება მეორადი მსხვრევის როტორულ სამსხვრევს, საიდანაც გადამუშავებული მასალა ტრანსპორტიორით გადაეცემა დამხარისხებელ საცერს. ამ უკანასკნელიდან, 3 ტრანსპორტიორით ხდება ღორღის 3 ფრაქციის (10-16/30, 5-10, 0-5) ჩამოყრა დაგროვების კონუსებში. საცერიდან გამოსული >16/30 მასალა ტრანსპორტიორით ხელახალი მსხვრევისთვის, უბრუნდება მეორადი მსხვრევის როტორულ ქვასამსხვრევს. მეორე კომპლექსში მიმწოდებელი ბუნკერიდან ბალასტი მიეწოდება პირველი მსხვრევის როტორულ ქვასამსხვრევს, საიდანაც გადამუშავებული მასალა (0-40 მმ) ტრანსპორტიორით იყრება ტრანსპორტიორის კონუსში. ინერტული მასალების წარმოებისათვის საჭირო ნედლეულის მოპოვება მოხდება სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ხრემის) საბადოებიდან, რომლებზეც შპს „იბოლია“-ს გააჩნია სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიები (№ 1004745; 1004746; 1004806; 10000376).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე მცენარეული საფარი პრაქტიკულად წარმოდგენილი არ არის, ტერიტორიის ზედაპირი წარმოადგენს ტექნოგენური გრუნტის საფარს. ტერიტორია შემოღობილია კაპიტალური კედლით, ხოლო საწარმომდე

მისასვლელი გზა მოასფალტებულია და დაკავშირებულია ცხინვალის გზატკეცილთან. გზის მიმდებარე ტერიტორია დაუსახლებელია და წარმოადგენს ინდუსტრიულ უბანს.

საწარმოში წყლის გამოყენება დაგეგმილია ასფალტის წარმოებაში სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო მიზნებით, ასევე ინერტული მასალისა და ბეტონის წარმოებაში ტექნოლოგიურ პროცესში და სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო მიზნებით. წარმოდგენილი დოკუმენტების თანახმად, საწარმოსათვის საჭირო წყლის ამოღება მოხდება საწარმოს საკუთრებაში არსებული მიწისქვეშა მტკნარი წყლის მოპოვების ლიცენზიის ფარგლებში. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში წარმოიქმნება სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო, საწარმოო და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლები. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლის ჩაშვება მოხდება საწარმოს ტერიტორიაზე არსებულ საასენიზაციო ორმოში, ხოლო საწარმოო და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების ჩადინება, სამსექციან სალექარში გაწმენდის შემდეგ, მოხდება ტერიტორიის აღმოსავლეთით მდებარე სარწყავ არხში. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სარწყავი არხი არ ეკუთვნის შპს „საქართველოს მელიორაციას“ და მისი მფლობელის შესახებ ინფორმაციის მოძიება ვერ ხერხდება. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, წყლის ჩაშვების GPS კოორდინატები წარმოდგენილი იქნება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში. ამასთან, დაზუსტებას საჭიროებს წარმოებაში დაგეგმილი წყალმომხარების საპროექტო მოცულობა.

საწარმოს ფუნქციონირებისას მიწისქვეშა წყლების დაბინძურება შესაძლებელია ტერიტორიაზე მოქმედი სატრანსპორტო საშუალებებიდან და ტექნიკიდან ზეთის დაღვრის ან ნავთობპროდუქტების ავარიული დაღვრის შემთხვევაში. ასევე ნარჩენების, სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ან სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების მართვის წესების დარღვევის დროს. სატრანსპორტო საშუალებებიდან და ტექნიკიდან საწვავის ან ზეთების გაჟონვის ფაქტის დაფიქსირების შემთხვევაში დაგეგმილია შემდეგი ღონისძიებების გატარება: მოიხსნება დაბინძურებული ნიადაგის ფენა და დროებით განთავსდება სახიფათო ნარჩენებისათვის გამოყოფილ ტერიტორიაზე სპეციალურ კონტეინერში, ხოლო შემდგომი მართვისთვის გადაეცემა შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე კომპანიას.

საწარმოდან გაფრქვეული ძირითადი ჰაერის დამაბინძურებელი ნივთიერებებია: არაორგანული მტვერი, ცემენტის მტვერი, ნახშირწყალბადები, ბუნებრივი აირის წვის პროდუქტები, როგორცაა: აზოტის დიოქსიდი, ნახშირჟანგი, ნახშირორჟანგი. ხმაურის წარმოქმნის ძირითადი წყარო ექსპლუატაციის პერიოდში წარმოადგენს სატრანსპორტო ოპერაციებისთვის გამოყენებული და ტექნოლოგიური პროცესების შესრულებაში მონაწილე ტექნიკური საშუალებები.

საპროექტო ტერიტორიიდან 60 მეტრში ფუნქციონირებს ასფალტის საწარმო. აღნიშნულის გათვალისწინებით, კუმულაციური ზემოქმედების რისკებად განხილულია: ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედება; ხმაურის გავრცელებასთან დაკავშირებული ზემოქმედება.

საწარმოს ფუნქციონირებისას მოსალოდნელია ინერტული, სახიფათო, მუნიციპალური და არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გათვალისწინებულია ნარჩენი მტვრის დაჭერა და ტექნოლოგიურ ციკლში დაბრუნება. ნარჩენი ქვიშა და ლამი შეგროვდება საწარმოს ტერიტორიაზე და შემდგომში გამოყენებული იქნება კარიერების შესავსებად ან გატანილი იქნება შესაბამისი მუნიციპალიტეტის მიერ ინერტული ნარჩენებისათვის გამოყოფილ ადგილზე. საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში წარმოქმნილი სახიფათო ნარჩენები შეგროვდება შესაბამის კონტეინერებში და დროებით განთავსდება სახიფათო ნარჩენების საწყობში შესაბამის კონტრაქტორზე გადაცემამდე. საყოფაცხოვრებო

ნარჩენები პერიოდულად იქნება გატანილი შესაბამისი მუნიციპალიტეტის დასუფთავების სამსახურთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე ნაგავსაყრელებზე. სალექარში წარმოქმნილი შლამი სალექარიდან ამოღების შემდგომ დაგროვდება და შემდგომ გადაეცემა მიმდებარედ არსებულ სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების მფლობელებს, ან გატანილი იქნება მუნიციპალიტეტის მიერ მითითებულ ტერიტორიაზე.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის განთავსება, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე გორის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობის საინფორმაციო დაფაზე. აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით 2020 წლის 3 სექტემბერს გორის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ოთარშენის საჯარო სკოლის ეზოში (ღია სივრცე) გაიმართა საჯარო განხილვა. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, შპს „იბოლიას“ წარმომადგენლები, სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი კომპანიის შპს „BS Group“-ის წარმომადგენელი, სოფ. ოთარშენის წარმომადგენელი და დაინტერესებული საზოგადოება. საჯარო განხილვის ფარგლებში პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენლის მიერ მოხდა საპროექტო ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერება. შედეგად გამოვლინდა, რომ საწარმოში ექსპლუატაციაში არსებული ასფალტშემრევი დანადგარი „ტელტომატი“-ს ნაცვლად უკვე მოწყობილია ახალი ДС-168637-ის დანადგარი. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, აღნიშნული ინფორმაცია შემდგომი რეაგირების მიზნით ეცნობა სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ.

4. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- ❖ პროექტის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
- ❖ საწარმოში არსებული (მიმდინარე) საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- ❖ დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური აღწერა;
- ❖ პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები კერძოდ, ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტები, ტექნოლოგიური ალტერნატივები და შერჩეული ალტერნატივის (ტერიტორია, ტექნოლოგია) დასაბუთება გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით;
- ❖ საწარმოს ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე, დასახლებამდე, მდინარემდე და სხვა უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე;
- ❖ ტერიტორიის მიმდებარედ და 500 მ-იანი რადიუსის მანძილზე არსებული ობიექტების შესახებ ინფორმაცია, დანიშნულების მითითებით;
- ❖ საწარმოს განთავსების ტერიტორიის GPS კოორდინატები Shp ფაილებთან ერთად;
- ❖ დასაქმებული ადამიანების დაზუსტებული რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- ❖ საწარმოო ტერიტორიის გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა;
- ❖ ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებისა და ტექნოლოგიის დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
- ❖ სასარგებლო წიაღისეულის (ინერტული მასალების) გადამამუშავებელი საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების და ტექნოლოგიის დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
- ❖ ბეტონის საწარმოს დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
- ❖ ნავთობპროდუქტების საცავის დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
- ❖ ნავთობპროდუქტების საცავების GIS კოორდინატები;
- ❖ ნავთობპროდუქტების საცავის გამწმენდი დანადგარების (ნავთობდამჭერი ან სხვ.) დეტალური აღწერა (სქემა; გამწმენდის ტიპი; პარამეტრები; გამწმენდის ეფექტურობა);
- ❖ წყალმომარაგების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (რაოდენობა, ტექნიკური გადაწყვეტა, სასმელ-სამეურნეო, საწარმოო და სხვა);
- ❖ საწარმოს ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ჩამდინარე (საწარმოო, სანიაღვრე და სამეურნეო-ფეკალური) წყლების მართვის საკითხები (გაწმენდა, სანიაღვრე ქსელი და სხვა);
- ❖ წყალჩაშვების წერტილის GPS კოორდინატები და სარწყავი არხის მფლობელის შესახებ ინფორმაცია;
- ❖ სალექარის პარამეტრები და გაწმენდის ეფექტურობა;
- ❖ სალექარში დაგროვილი შლამის მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ❖ არსებული და დაგეგმილი საქმიანობის ტექნოლოგიური სქემის (საწარმოო პროცესების) და ტექნოლოგიური ციკლის დეტალური აღწერა;
- ❖ ტექნოლოგიური სქემა (საწარმოო პროცესი) და ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებული დანადგარების და მათ შორის აგრეგატების აღწერა და პარამეტრები;
- ❖ საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (საწარმოში არსებული დანადგარების სიმძლავრე, წარმადობა და მასშტაბი);
- ❖ ინფორმაცია წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის შესახებ;
- ❖ ავტომანქანების მოძრაობის გეგმა-გრაფიკი, ტრანსპორტირების სქემა;

- ❖ ინფორმაცია საწარმოს ნედლეულით მომარაგების, ნედლეულის შემოტანის და გატანის (სიხშირის) შესახებ, (ტრანსპორტირების გეგმა);
- ❖ ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზის შესახებ;
- ❖ ინფორმაცია ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ავტოტრანსპორტის შესახებ;
- ❖ საწარმოში არსებული და დაგეგმილი რეზერვუარების (მათ შორის ბიტუმის, დიზელის რეზერვუარები) რაოდენობა, მოცულობა და სხვა პარამეტრები. საწარმოში განთავსების ადგილი და განთავსების პირობები;
- ❖ ინერტული მასალებით, ბიტუმით და მინერალური ფხვნილით მომარაგება;
- ❖ ინფორმაცია ნედლეულის დასაწყობების შესახებ;
- ❖ ინფორმაცია საპროექტო სილოსების შესახებ (ტიპები და მოცულობა);
- ❖ მტვერდამჭერი სისტემის დახასიათება (სისტემის პარამეტრები, ეფექტურობა);
- ❖ აირგამწმენდი სისტემის პარამეტრები, ეფექტურობა;
- ❖ საწარმოს ელექტროენერჯით და ბუნებრივი აირით მომარაგება;
- ❖ ინფორმაცია ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების და მათი მახასიათებლების შესახებ;
- ❖ ნარჩენების მართვის გეგმა. მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია და მათი შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
- ❖ საწარმოს გენერალური გეგმა ექსპლიკაციით, გაფრქვევების წყაროების მითითებით, სადაც დეტალურად იქნება ყველა არსებული და დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული ობიექტი აღწერილი;
- ❖ საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან იჯარის ხელშეკრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- ❖ წარმოქმნილი მტვრის (ნარჩენი) კვლავწარმოებაში გამოყენების შესაძლებლობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- ❖ ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე, ემისიები ნედლეულისა და მზა პროდუქციის დასაწყობებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში;
- ❖ ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- ❖ ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ❖ კუმულაციური ზემოქმედება 500 მ-იან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით და ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის (სრულყოფილად იქნეს შეფასებული მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე და სოციალურ გარემოზე);
- ❖ ზემოქმედება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრით;
- ❖ სატრანსპორტო მოძრაობით გამოწვეული ზემოქმედება;
- ❖ ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;

- ❖ ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ❖ ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
- ❖ მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება (მათ შორის წითელი ნუსხის) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ❖ ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ❖ ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებზე, საწარმოს ექსპლუატაციის და ტრანსპორტირების ეტაპზე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ❖ შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- ❖ ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა. ასევე ხანძარქრობის სისტემის შესახებ ინფორმაცია;
- ❖ შესაძლო ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- ❖ ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ❖ გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ❖ საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- ❖ გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებისა და ექსპლუატაციის პერიოდისთვის;
- ❖ გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა (რელიეფი (გეომორფოლოგია), გეოლოგიური აგებულება, სეისმური პირობები, ჰიდროგეოლოგიური პირობები, საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები). გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება;
- ❖ საშიში გეოლოგიური პროცესების (არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებისა და ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იყოს საწარმოში არსებული მდგომარეობის შესაბამისად.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „იბოლიას“ მიერ წარმოდგენილ გორის მუნიციპალიტეტში, სოფ. კარალეთში, ასფალტის წარმოების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების, მათ შორის წარმადობის გაზრდის, ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობის და სასარგებლო წიაღისეულის (ინერტული მასალების) გადამუშავების პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.